

בנקאות בשינוי

דגשים מתוך הסקירה השנתית של מערכת הבנקאות 2016

ד"ר חדוה בר
המפקחת על הבנקים

24.5.2017

השינויים הגדולים בבנקאות ✓

איך הם משפיעים וישפיעו על הלקוחות

הגידול המהיר באשראי הקמעונאי ✓

מכאן לאן? ✓

פעילות הפיקוח על הבנקים לקידום
תחרות, חדשנות, יעילות
תוך שמירה על היציבות

נושאים עליהם נדבר

השינויים הגדולים בבנקאות

- חיזוק היציבות של הבנקים - הון ונזילות עלו מאוד
- סיכוני הציות - גדלו מאוד וניהול הסיכונים הוחמר
- המהפכה הדיגיטלית – טכנולוגית - בעיצומה
- הלחץ התחרותי – גדל
- המודל העסקי של הבנקים – משתנה
- שטף של חקיקה צרכנית וחקיקה להגברת התחרות
- הסיכונים משתנים - עסקי, טכנולוגי\סייבר, רגולטורי

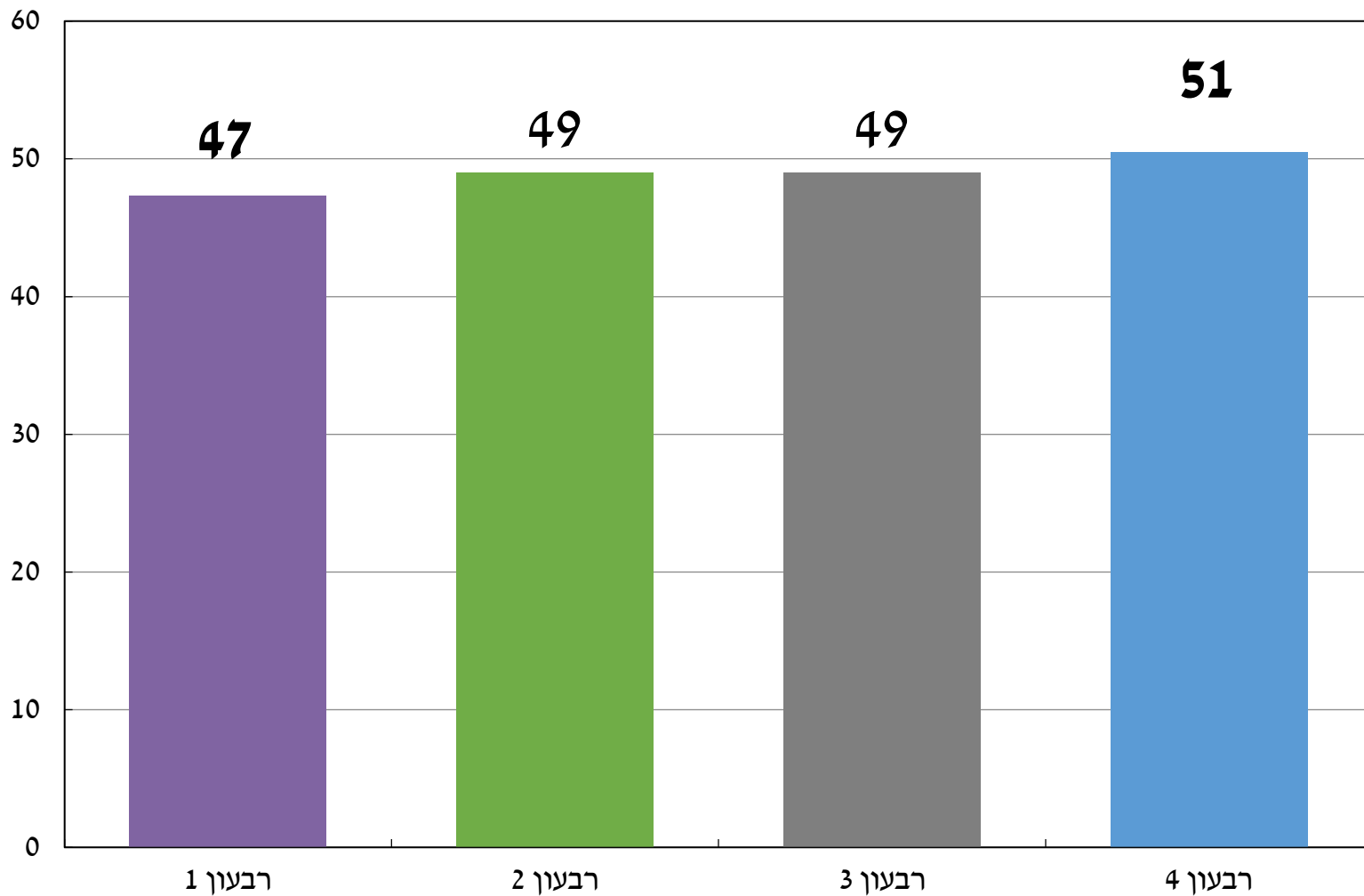
מה משתנה
בבנקאות?

הכל...

אחוז ביצוע הפעולות בערוצים הישירים

2016

אחוזים

**סממני המהפכה
הדיגיטלית:**

**הלקוחות עוברים
לבנקאות ישירה**

פעולות הלקוחות הבנקאיים מרחוק:

- מעל 4 מיליון לקוחות - באינטרנט (מעל 70% מהלקוחות של המערכת)
- מעל מיליון לקוחות - באפליקציות

סממני המהפכה הדיגיטלית:

לקוחות רבים צורכים
שירותים בנקאיים
באינטרנט ובמובייל

- לקוחות רבים מוכנים לצרוך את כל השירותים הבנקאים בצורה אוטומטית לחלוטין ארה"ב: 72%; אנגליה: 68%;

מקור: Accenture, 2017, סקר בו השתתפו 33,000 צרכנים

הלקוחות מוכנים
ל"התמסר"
לטכנולוגיה

- שתי חברות כרטיסי אשראי מופרדות
- סולקים חדשים
- נותני אשראי חוץ - בנקאיים
- אגודות אשראי
- PTP
- נותני שירותי תשלום
- נותני שירותי מידע
- בנק דיגיטלי

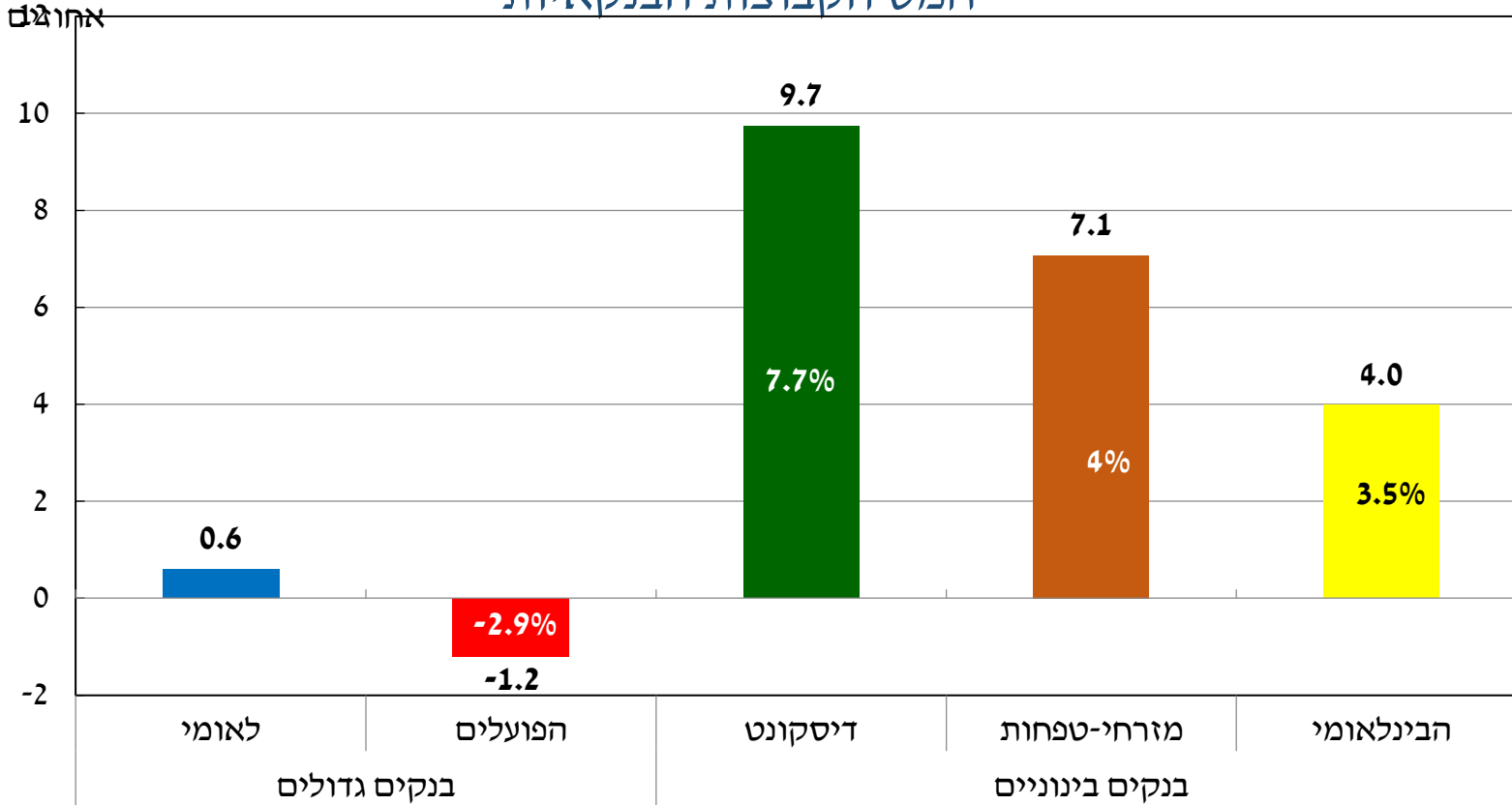
הלחץ התחרותי גדל:

**מוקמת תשתית
חוקית - רגולטורית
לגופים חוץ-בנקאיים
וגם לבנק דיגיטלי**

השינוי ביתרת האשראי לציבור בשנת 2016, ורבעון I 2017

חמש הקבוצות הבנקאיות

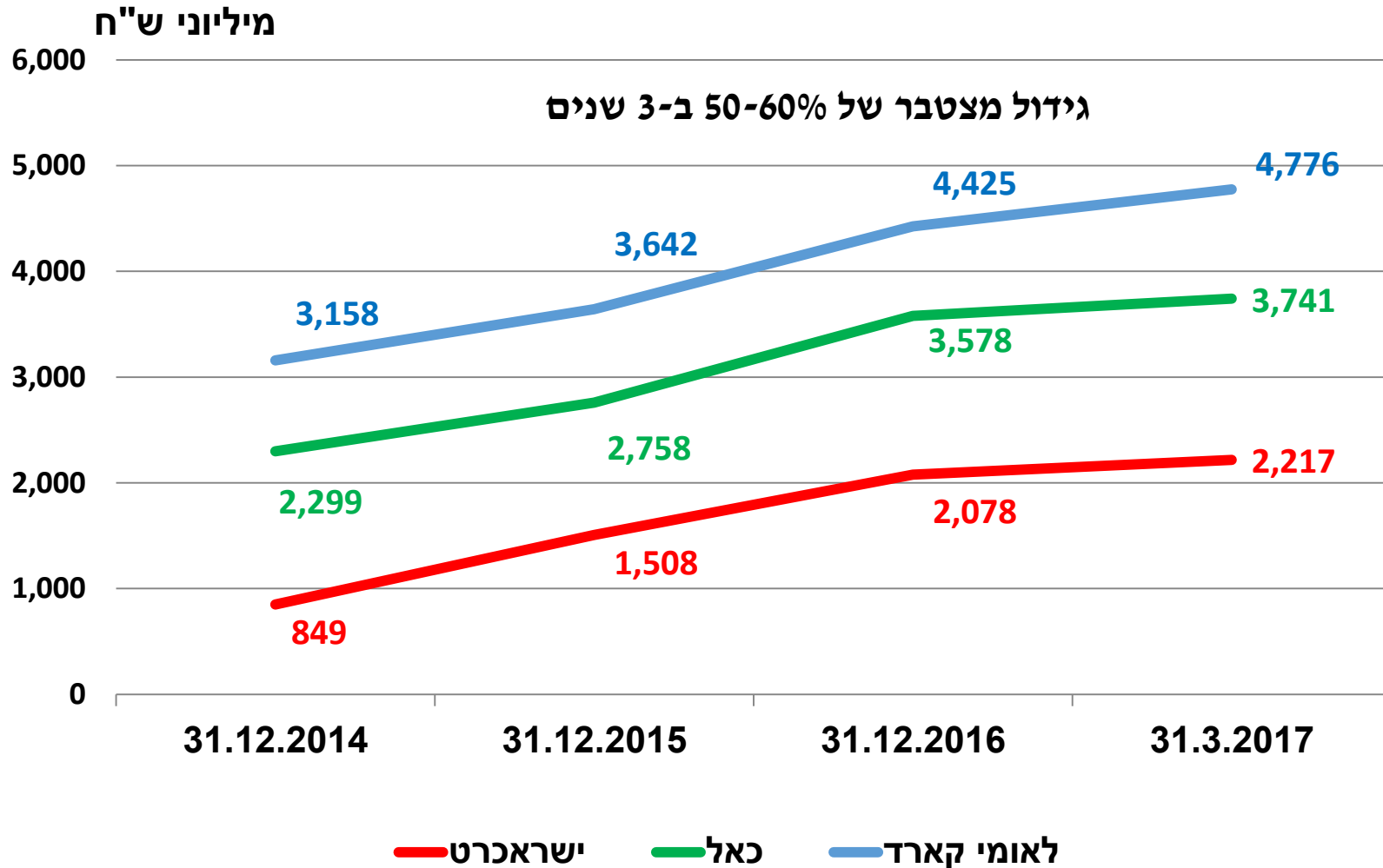

הנתון ל-2017, המצוין בלבן, הנו של הרביעי הראשון, במונחים שנתיים

התחרות בתוך
המערכת הבנקאית
גדלה:

הבנקים הבינוניים
צומחים מהר
באשראי

הגידול באשראי של חברות כרטיסי האשראי

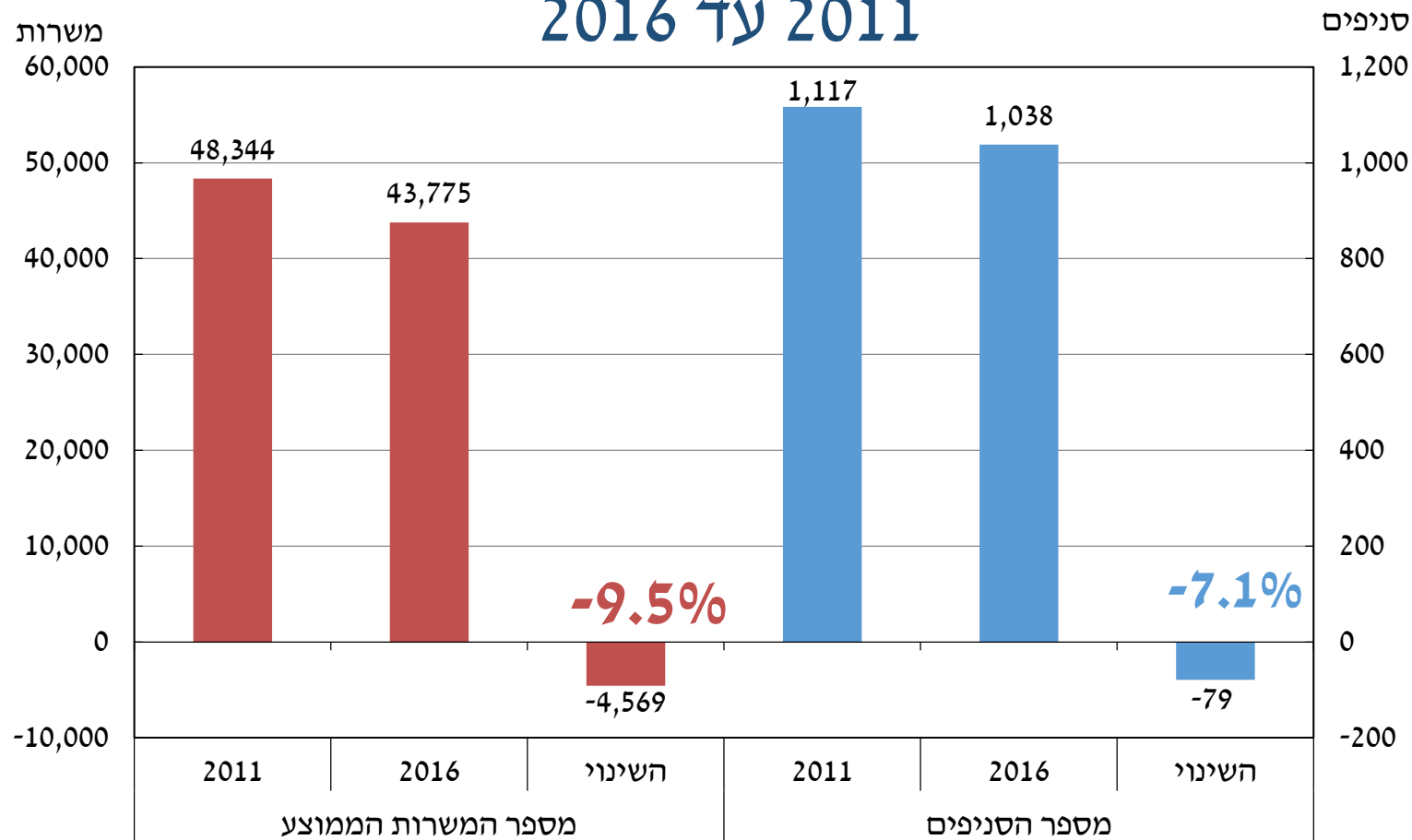

התחרות בתחום
האשראי גדלה:

האשראי של חברות
כרטיסי האשראי
צומח במהירות

מספר המשרות ומספר הסניפים במערכת הבנקאית

2016 עד 2011

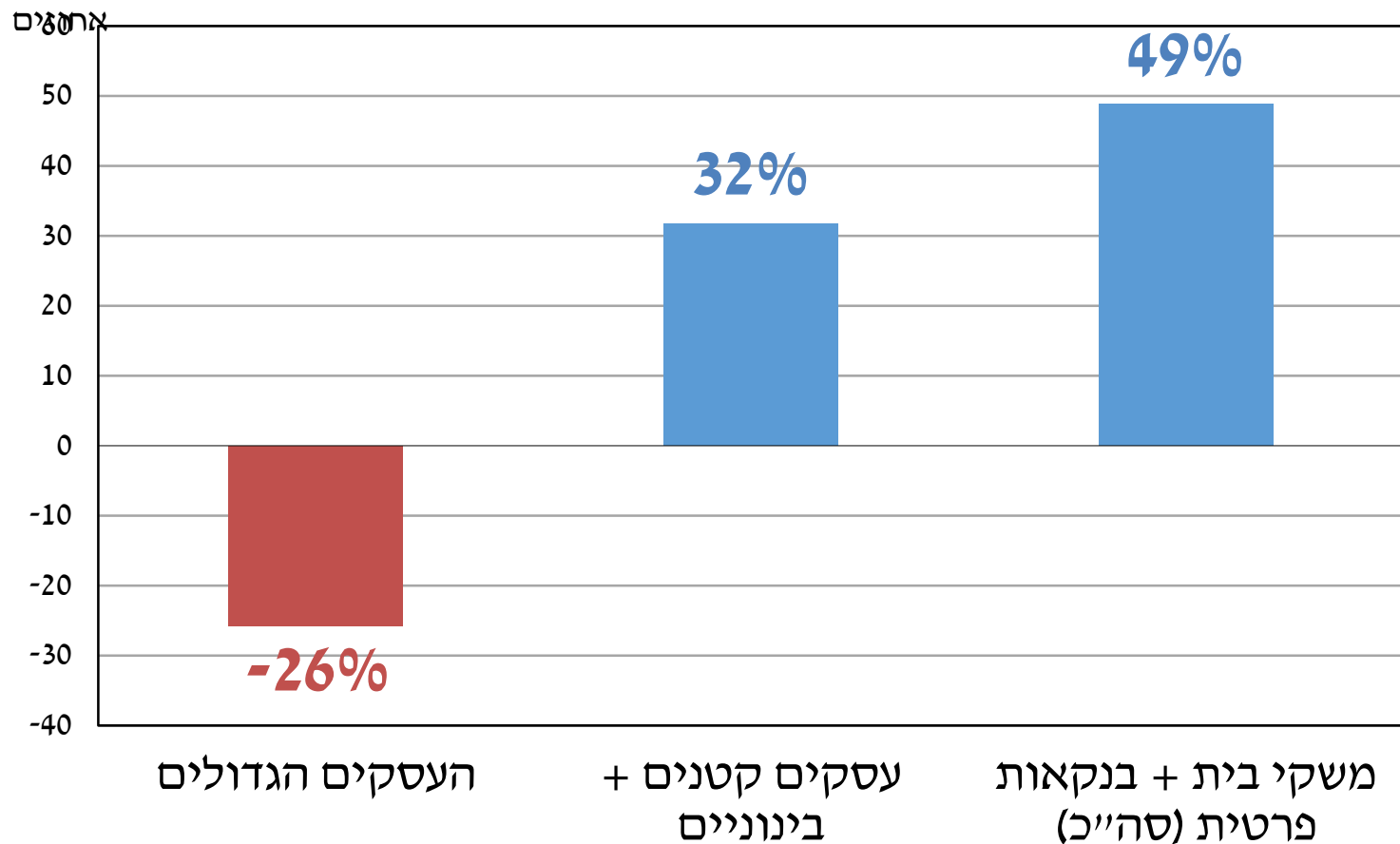

הבנקים הופכים
"רזים" יותר

מתחילת 2017 נתנו אישור לסגירת 60 סניפים ולפתיחה של 10 חדשים

הגידול בהיקפי האשראי במגזרי פעילות מרכזיים

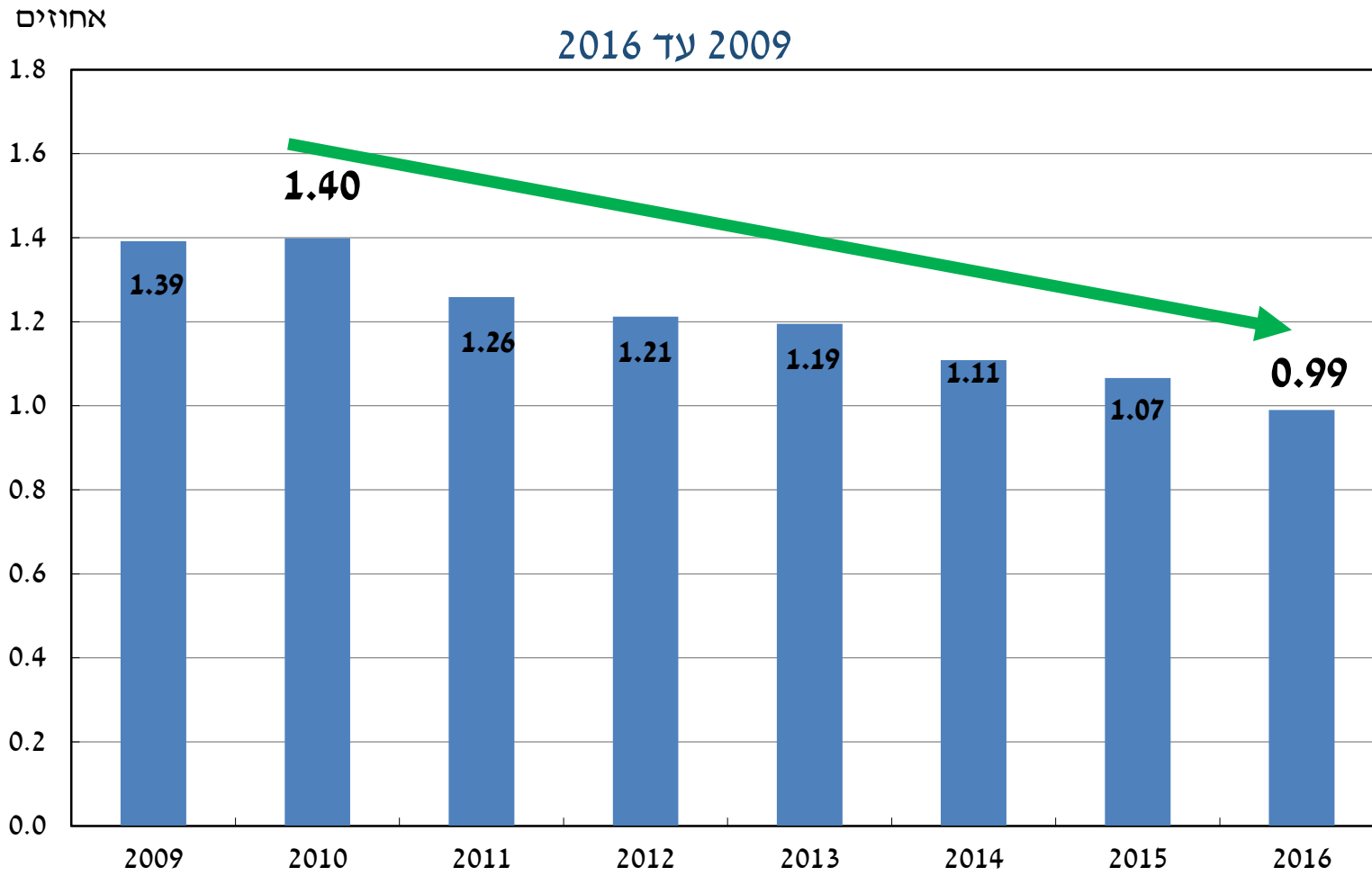
2016 עד 2011

הבנקים שינו מיקוד עסקי:

ירדו באשראי לעסקים גדולים ועלו במשקי בית ועסקים קטנים

ההכנסות מעמלות ביחס לסך הנכסים

ירידה משמעותית
בעמלות

עמלות מרכזיות שהורדו ב-2016 ובתחילת 2017

עמלות שהורדו ביוזמת הפיקוח על בנקים:

1. צירוף יזום של **אזרחים ותיקים** ובעלי מוגבלויות לשירות המסלולים הבסיסי – הוזיל את עלות ניהול חשבון העו"ש לאוכלוסיות אלו.
2. מתן הנחות לפעולות בערוצים **ישירים** (ייכנס לתוקף במהלך 2017).
3. הפחתת גובה העמלה בגין שינוי מועד פירעון הלוואה לדיור מ-125 ₪ למחיר שירות פעולה אחת על ידי פקיד.
4. קביעת מחיר מרבי של 15 ₪ לשירות הפקת דוחות **סטנדרטיים**.
5. הסדרת **עמלת משיכה מכספומט** מרוחק ועמלה שונה ללקוח מזדמן (ייכנס לתוקף עוד השנה).

דוגמאות לעמלות שהורדו ביוזמת הבנקים:

7. ביטול עמלת **טיפול בעיזבונות ובירושות** (פועלים, לאומי, דיסקונט, הבינלאומי, מסד, אוצר החייל)
8. פטור מעמלות לניצולי שואה (לאומי, דיסקונט, מזרחי)
9. פטור מעמלות למקבלי פנסיות ממדינות חבר העמים (דיסקונט, מזרחי, בינלאומי)

שטף חקיקה בתחומי הבנקאות בשנתיים האחרונות

1. חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות
2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (חוק בריס)
3. חוק שינוי מבנה הבורסה – צמצום החזקת הבנקים
4. חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים
5. חוק הבנקאות רישוי – סגירת סניפים
6. חוק נתוני אשראי
7. חוק סליקה אלקטרונית של שיקים
8. הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (חוק אשראי הוגן)
9. הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי
10. הצעת חוק המשכון

• **ירידה בעמלות הבנקאיות**

• **כלים חדשניים ונוחות גדולה יותר: צריכת שירותים (24\7), כלים לתשלומים, לסליקת שקים במובייל, לריכוז מידע, להשוואה**

• **יכולת שליטה ובקרה טובה יותר על החשבון**

• **דיבידנדים למחזיקי מניות הבנקים**

• **צמיחה כלכלית, שנתמכת על-ידי הבנקאות**

מנגד:

• **יש יותר דרישות מלקוחות בהיבטי ציות**

• **חלק מהלקוחות צריכים להתרגל למיזוג סניפים ולעולם הדיגיטלי**

**האם הציבור נהנה
כבר מהשינויים
בבנקאות?**

כן

השינויים בבנקאות בעיצומם

את פירות מכלול
השינויים הציבור
ימשיך ויראה במהלך
השנים הקרובות

יש סיכון בכל כך הרבה שינויים בו זמנית

1. חשוב לאפשר לפיקוח על הבנקים להטמיע את היישום המורכב של החקיקות השונות, לצורך השגת המטרות לטובת הציבור
2. לתת ודאות רגולטורית לרוכשי חברות כרטיסי האשראי ולגופים שירצו להיכנס לשוק הבנקאות, התשלומים, הפיננסים
3. לאפשר לשוק כולו להתכנס לשיווי המשקל החדש

כעת יש צורך לעצור חקיקה ורגולציה נוספת ולהטמיע את החוקים שעברו

הגידול המהיר באשראי למשקי בית

• הפיתוי הגבוה: ריבית, זמינות גבוהה והיצע רחב

• העובדה שהמלווים לא רואים תמונה כוללת של הלוואות הלקוח: מאגר נתוני אשראי ייתן מענה

• משקי בית נוטלים אשראי ממספר גופים:
בנק "האם", בנק נוסף, חברת כרטיסי אשראי,
גופים חוץ-בנקאיים

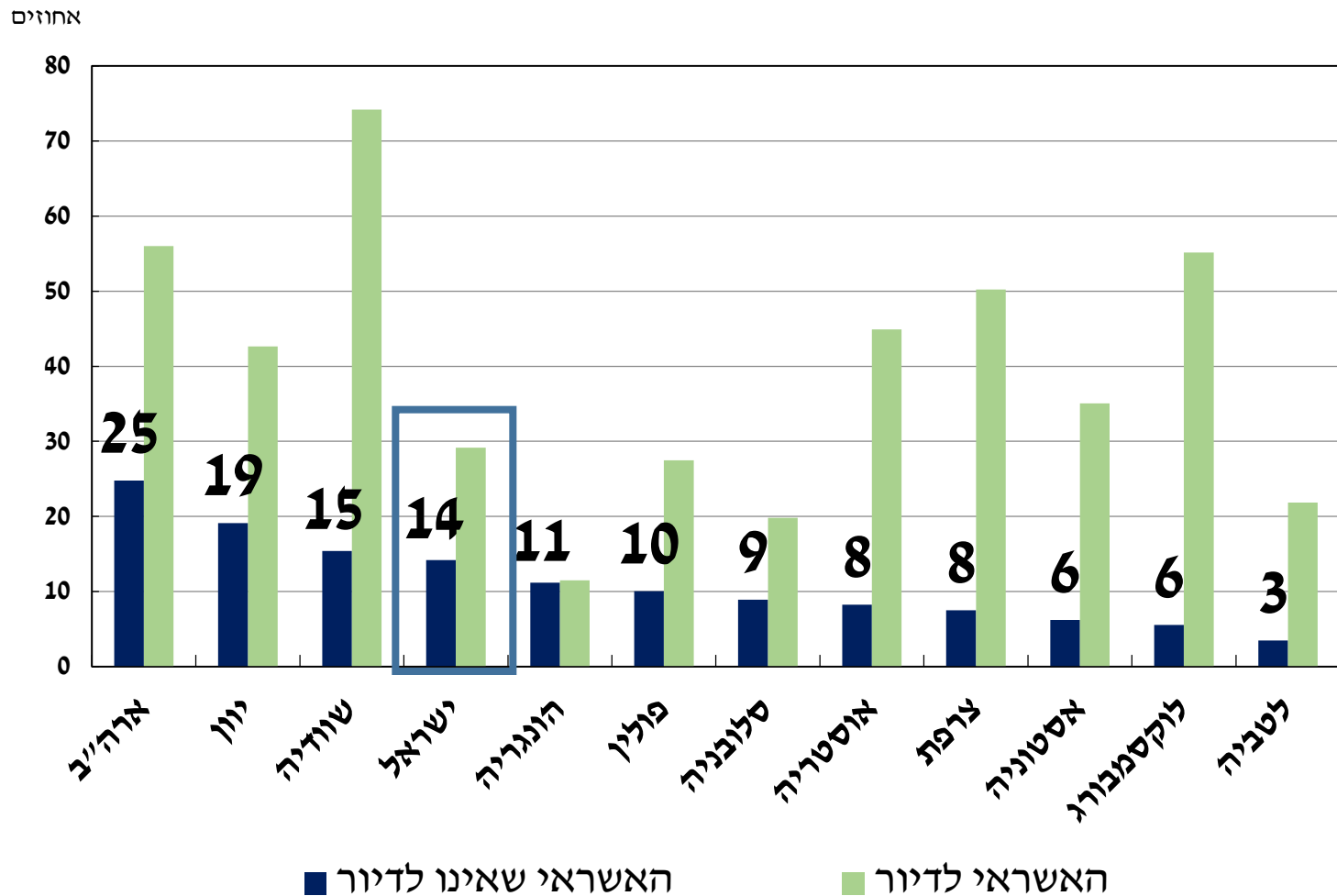
סיכון האשראי
הצרכני עלה.

הגורמים המרכזיים
הם:

השוואה בין-לאומית:

היחס בין החוב של משקי הבית לתוצר

2016 / 2015

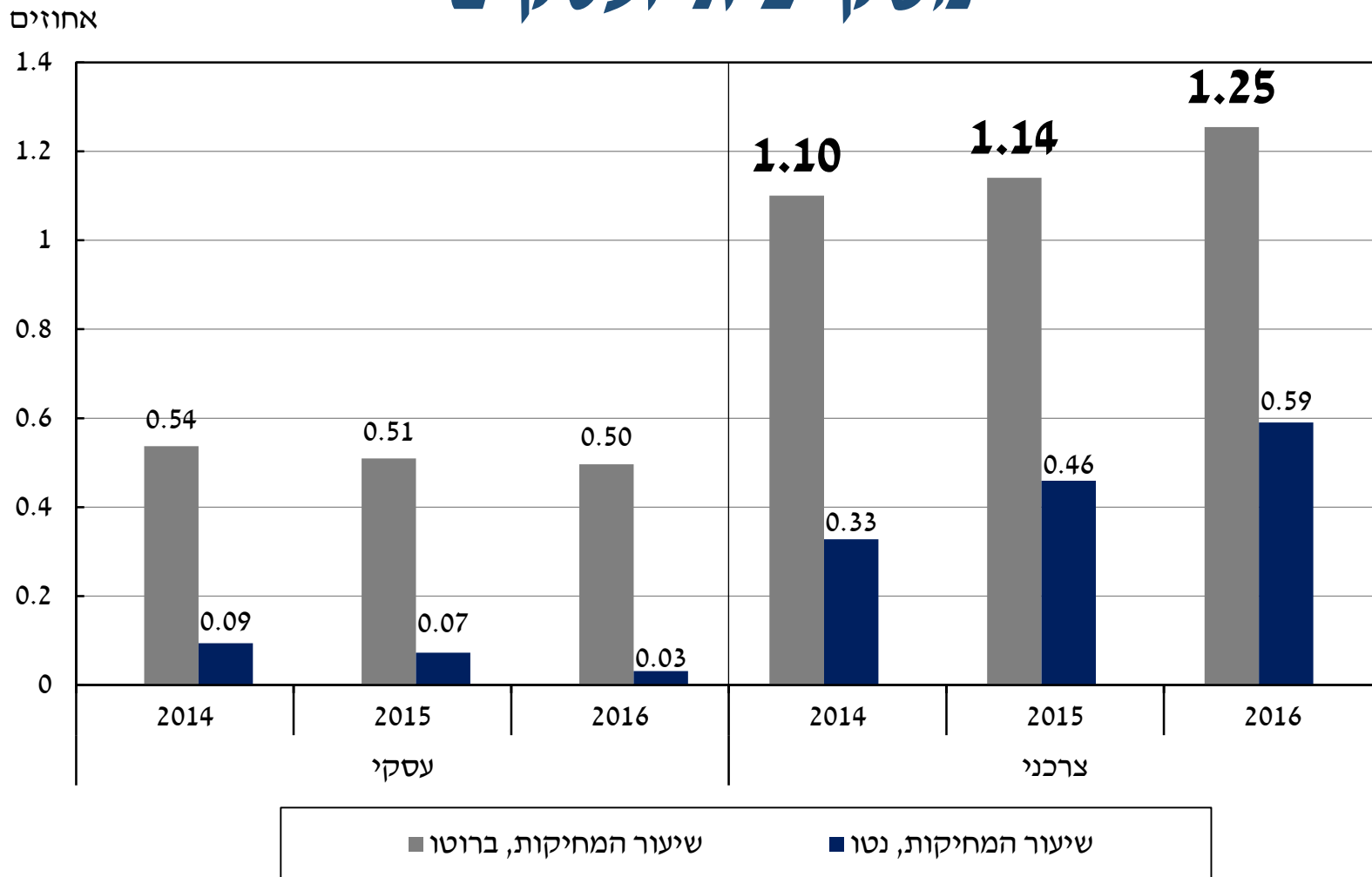
האשראי הצרכני
בפרספקטיבה:

בהשוואה בינלאומית
האשראי הצרכני
בישראל אינו נמוך.

נטל החוב הכולל
נמוך מהממוצע

המחיקות ביחס לאשראי בבנקים:

משקי בית ועסקים

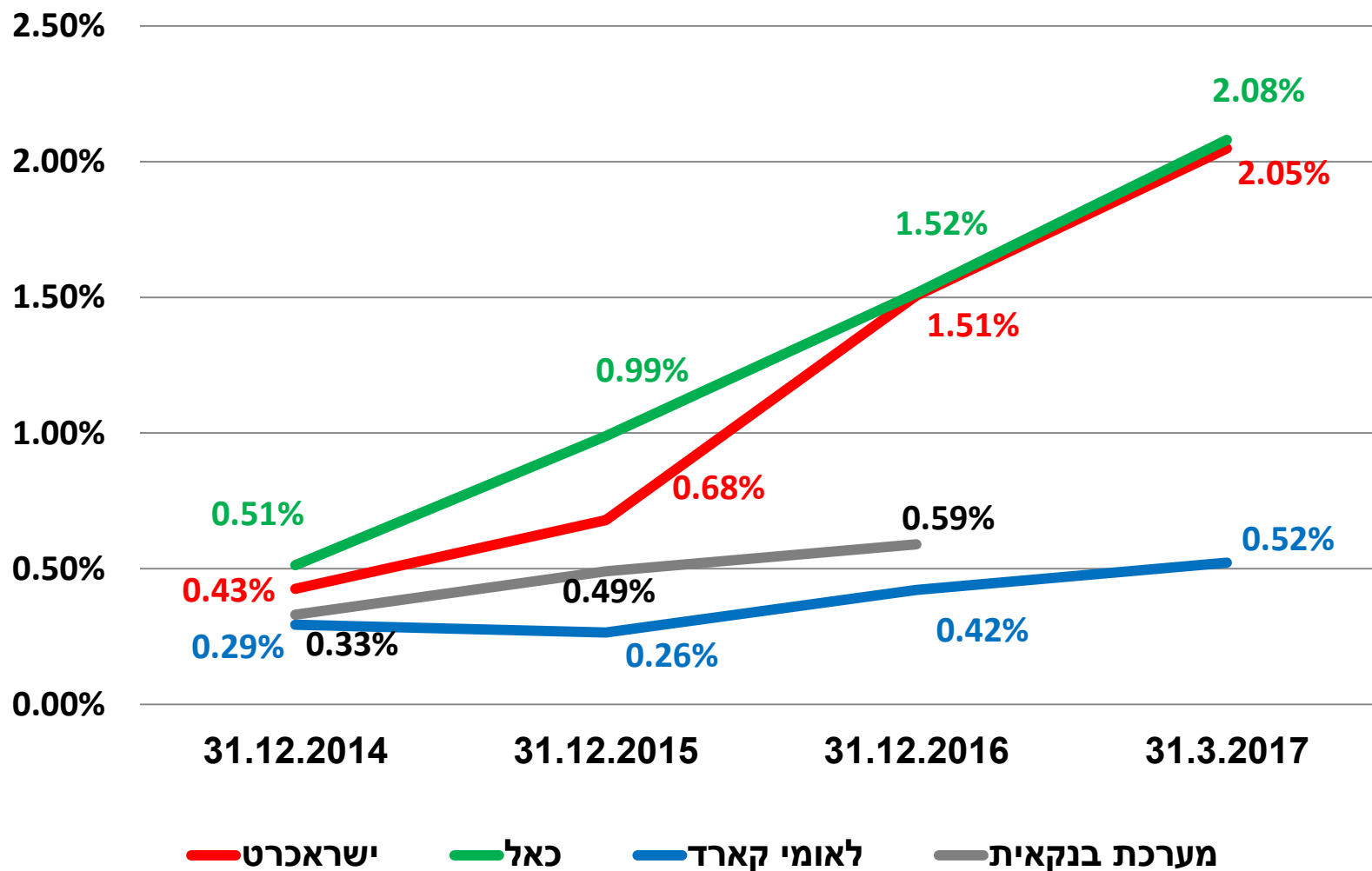

יותר משקי בית
מתקשים להחזיר
אשראי לבנקים.

יכולת גביית החובות
ירדה

מחיקת חוב חשבונאית מבוצעת בחובות קטנים כשיש פיגור בהחזר האשראי מעל 150 יום.

מחיקות אשראי (נטו) ביחס לאשראי צרכני בחברות כרטיסי האשראי

יותר משקי בית
מתקשים להחזיר
אשראי לחברות
כרטיסי האשראי.

ההלוואות שהחברות
נותנות מסוכנות יותר

- האשראי מתארך (25% נלקח ל- 6 עד 9 שנים)

- סכומי ההלוואות גדלים

- חלק גדול מהאשראי נלקח לצריכה שוטפת (35%) מחזור הלוואות (25%), ורכב (13%)

- לקוחות בסיכון נמוך לא מתמקחים על הריבית

עם זאת,

- האשראי מפוזר ולכן פחות מסוכן

ב-2016 הפיקוח ערך
ביקורות בבנקים
בתחום האשראי
הצרכני.

הממצאים מראים
שהסיכון גדל

דרשנו מהבנקים:

- לתחום את תיאבון הסיכון
- לחזק בחינת צרכי הלקוח ויכולת ההחזר
- לחזק תמחור אשראי לפי סיכון
- להחזיק כרית הפרשות ייעודית לחובות עתידיים
- להגביר הוגנות ושקיפות בהליכי גביית חובות

בנוסף:

- נתנו ללקוחות כלים: ת.ז בנקאית, חינוך פיננסי
- בנק ישראל מקים את מאגר נתוני אשראי

הפיקוח נקט במספר פעולות לצמצום הסיכון בתחום האשראי הצרכני

הגידול באשראי הבנקאי

המסר שלנו לבנקים:

יש לאזן את מטוטלת האשראי, לאחר גידול מהיר באשראי הצרכני

• התאימו במהרה את ניהול הסיכונים והבקורות לגידול המהיר באשראי

• על כל הגופים הפיננסיים הבנקאיים והחוץ בנקאיים לוודא שהלקוח אינו מוצף באשראי צרכני, בראיה כוללת

המסר לחברות
כרטיסי האשראי
והמלווים החוץ
בנקאיים

אל תתפתו לקחת הלוואות בהיקף גבוה
שייצור לכם קשיים בעתיד

היו ערניים לגבי הריבית והשוו בין חלופות

המסר שלנו למשקי
הבית:

להיות זהירים
ואחראיים.
וגם להשוות מחירים

עובדים על יישום והטמעת מכלול השינויים

מכאן לאן?

פעילות הפיקוח על
הבנקים ב- 2017

1. קביעת עמלה צולבת בתחום כרטיסי אשראי
2. ליווי הפרדת שתי חברות כרטיסי האשראי
3. ליווי מכירת שב"א
4. הסדרת הכללים לנושא העברת מידע (API)
5. קידום מרכז מחשבים משותף עם האוצר
6. ליווי גורמים שעשויים להקים בנק דיגיטלי
7. פרסום מדרגה פיקוחית מקלה לסולקים
8. פרסום כללים לסולק מתארח
9. ליווי העברת שוק התשלומים ל-EMV
10. הגברת מודעות פיננסית לתלמידי חטיבת ביניים
11. המשך הסרת חסמים לדיגיטציה
12. המשך ליווי וקידום ההתייעלות בבנקים

נושאים מרכזיים
שעל סדר היום של
הפיקוח:

יישום החקיקה
והרפורמות

• **הלקוחות כבר נהנים מפירות השינויים וצריכים להיות אקטיביים בניהול הפיננסי**

• **האתגר לבנקים ולחברות כרטיסי האשראי גדול: התאמה לסביבה המשתנה במהירות**

• **האתגר לרגולטורים גדול: להבטיח שהשינויים יוטמעו לטובת הלקוחות, ושמשקי הבית לא יוצפו באשראי**

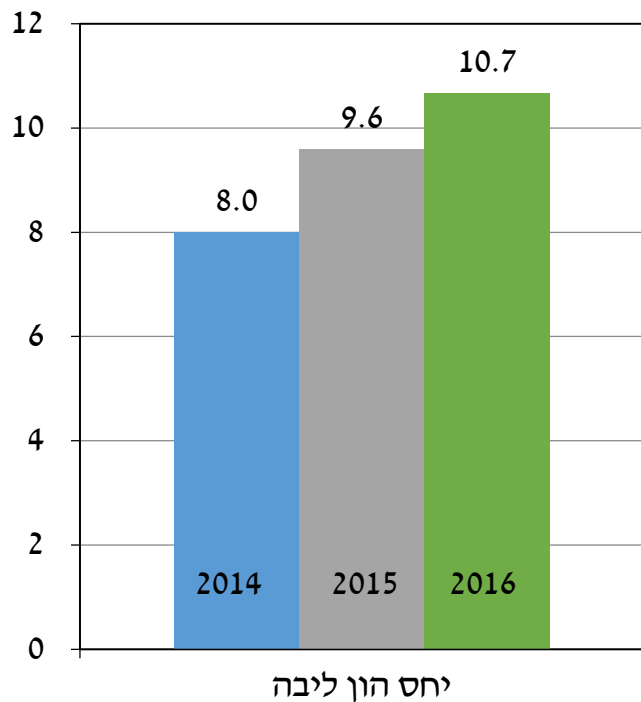
לסיכום:

הבנקאות עוברת שינויים גדולים

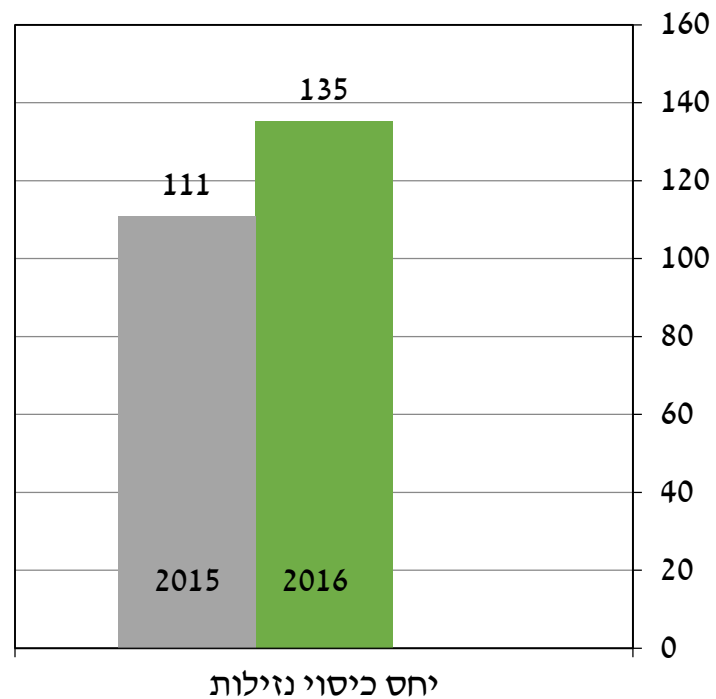
תודה

הון

נזילות

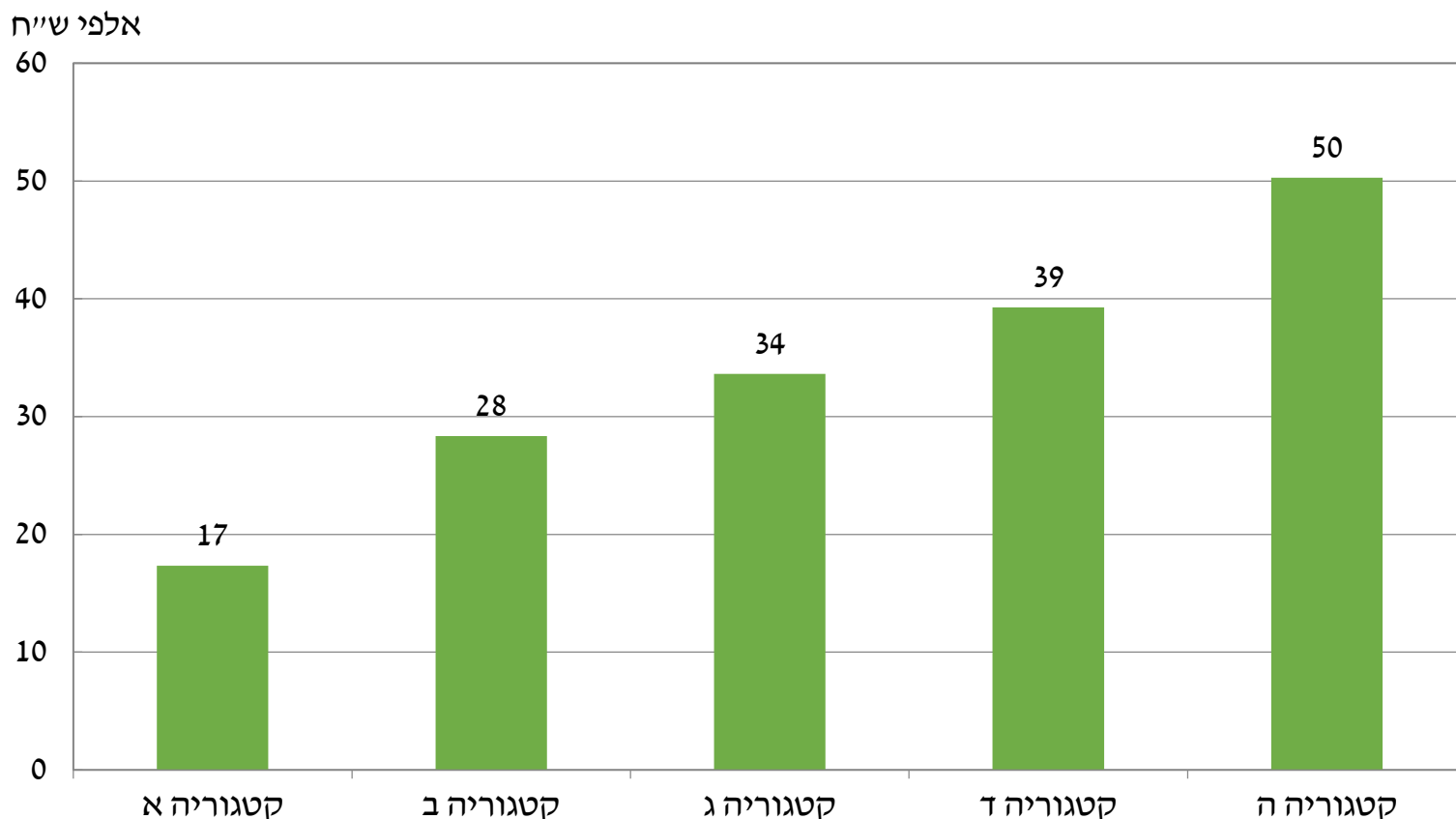

**יציבות הבנקים גדלה
מאוד:**

**שיפור בהון, נזילות,
ובניהול סיכונים ציות**

סיכון האשראי המאזני הממוצע לחשבון בחלוקה לקטגוריות

דצמבר 2016

הכנסה ועושר פיננסי נמוכים

הכנסה ועושר פיננסי גבוהים

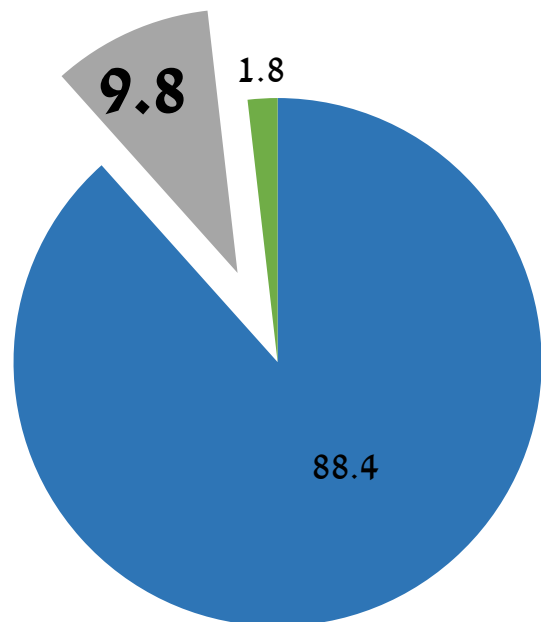
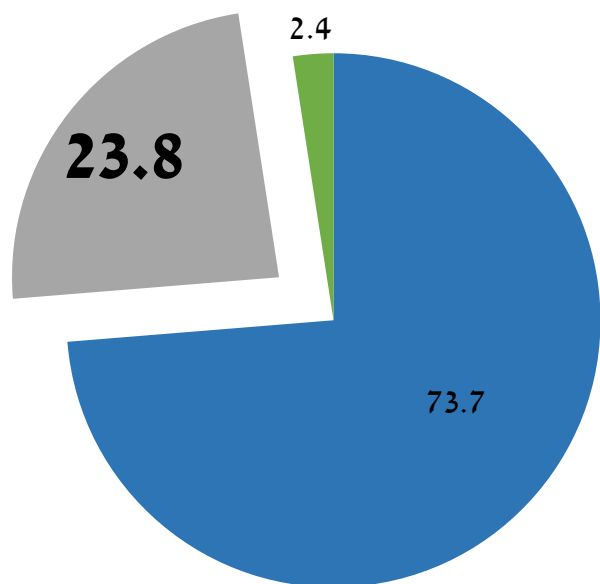
אשראי צרכני: בכל
בנק יש התאמה בין
עושר הלקוח לגובה
האשראי שהוא
מקבל.

אולם ראיית הלקוח
בכלל המערכת
הפיננסית מוגבלת

הלוואות צרכניות, לפי אורך חיי ההלוואה

2015

2011

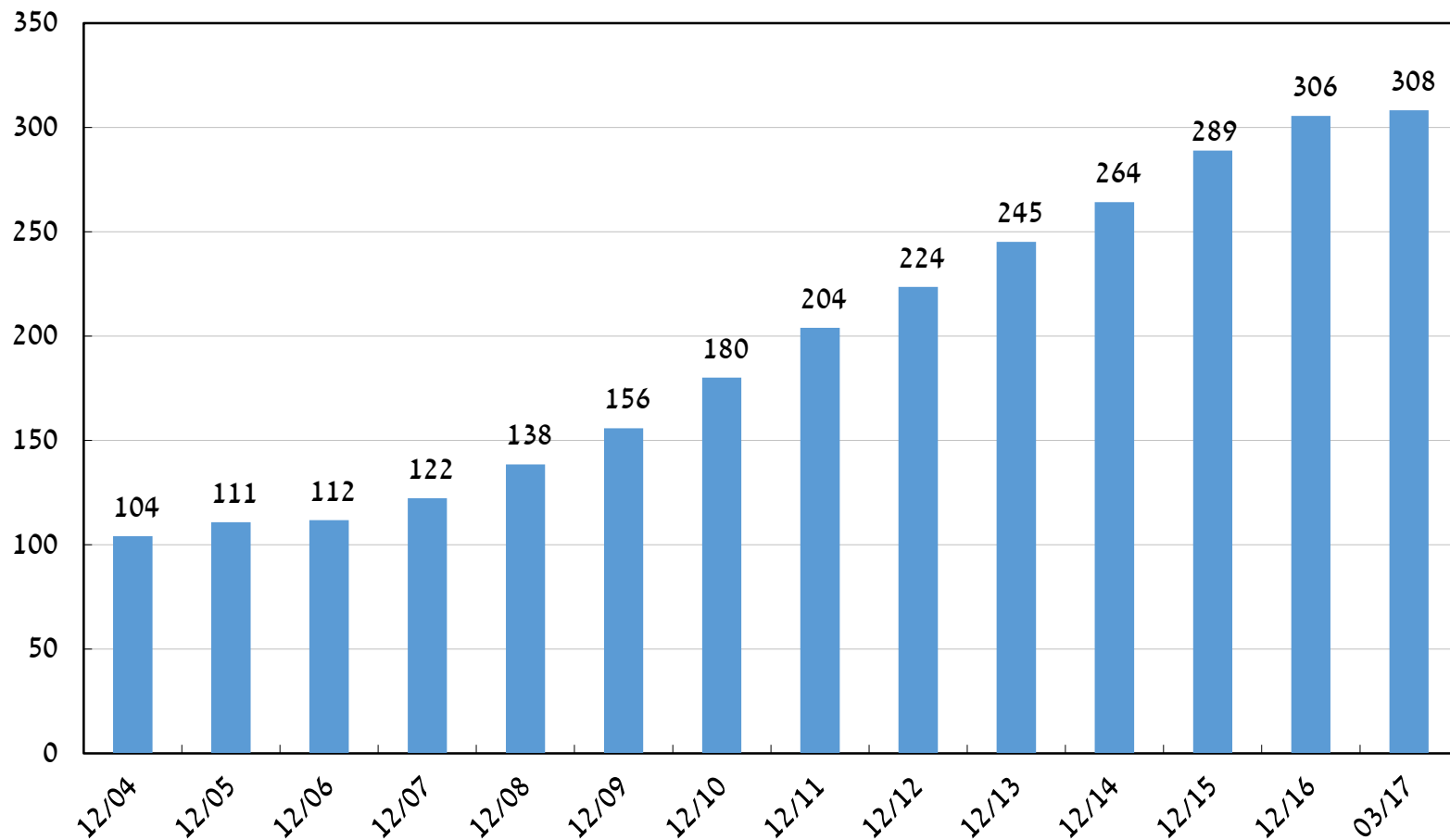

- 0 עד 5 שנים
- 6 עד 8 שנים
- 9 שנים ומעלה

משקי בית נוטלים
אשראי לתקופות
ארוכות יותר

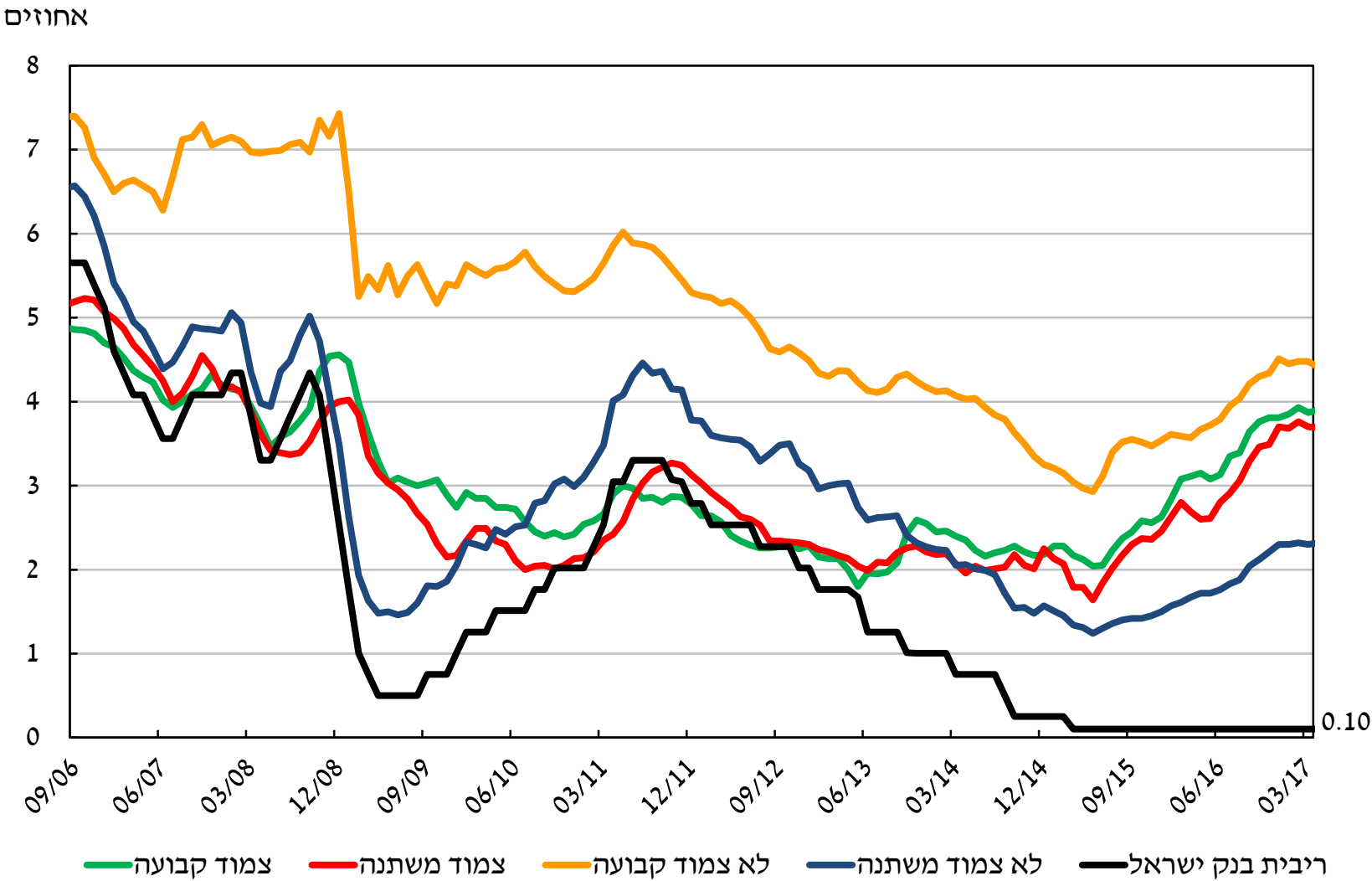
יתרת ההלוואות למטרת מגורים

מילארדי ש"ח

קצב הגידול
במשכנתאות הואט

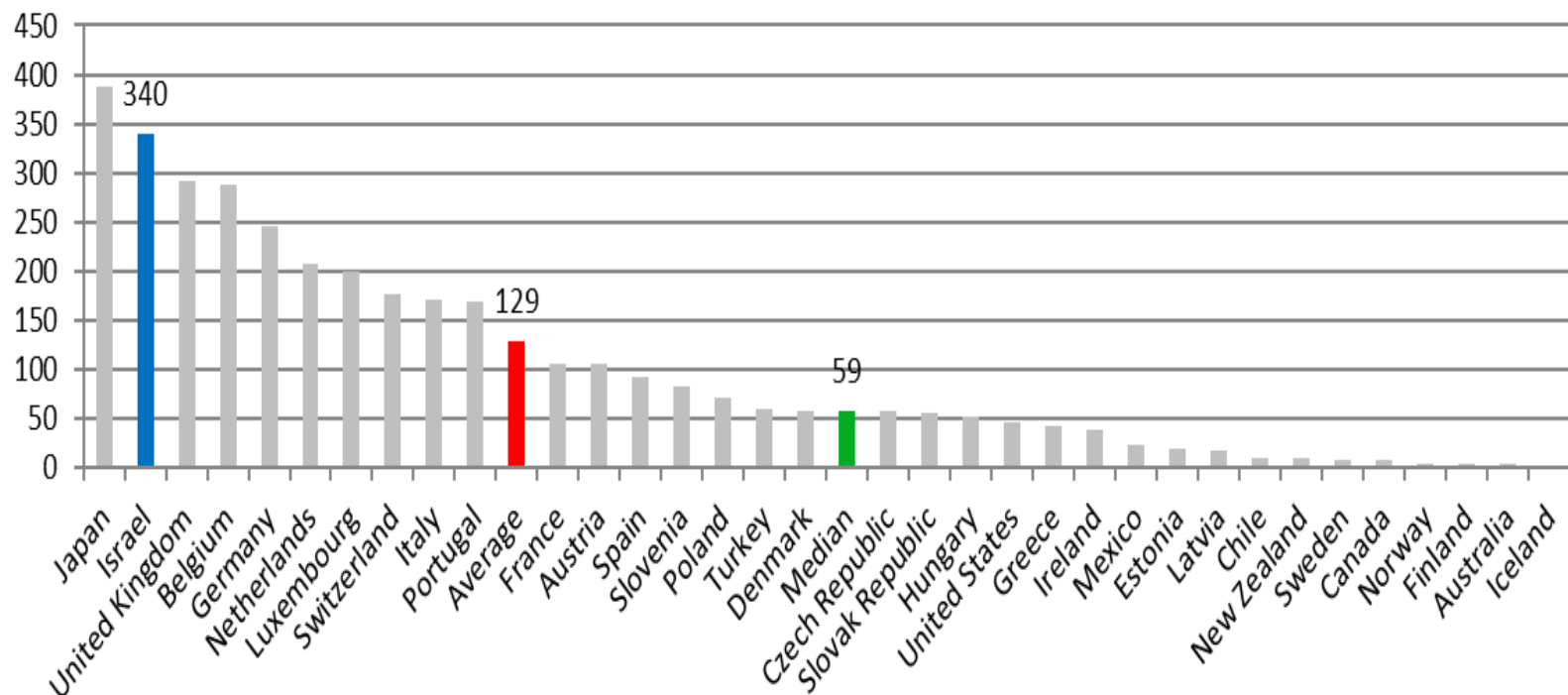
הריבית על הלוואות למטרת מגורים לפי מסלולי ריבית ומגזרי הצמדה

הריבית על
המשכנתאות
התייצבה בחודשים
האחרונים

סך המכשירים האוטומטיים (ATM) ל-1000 קמ"ר

2015, ¹OECD

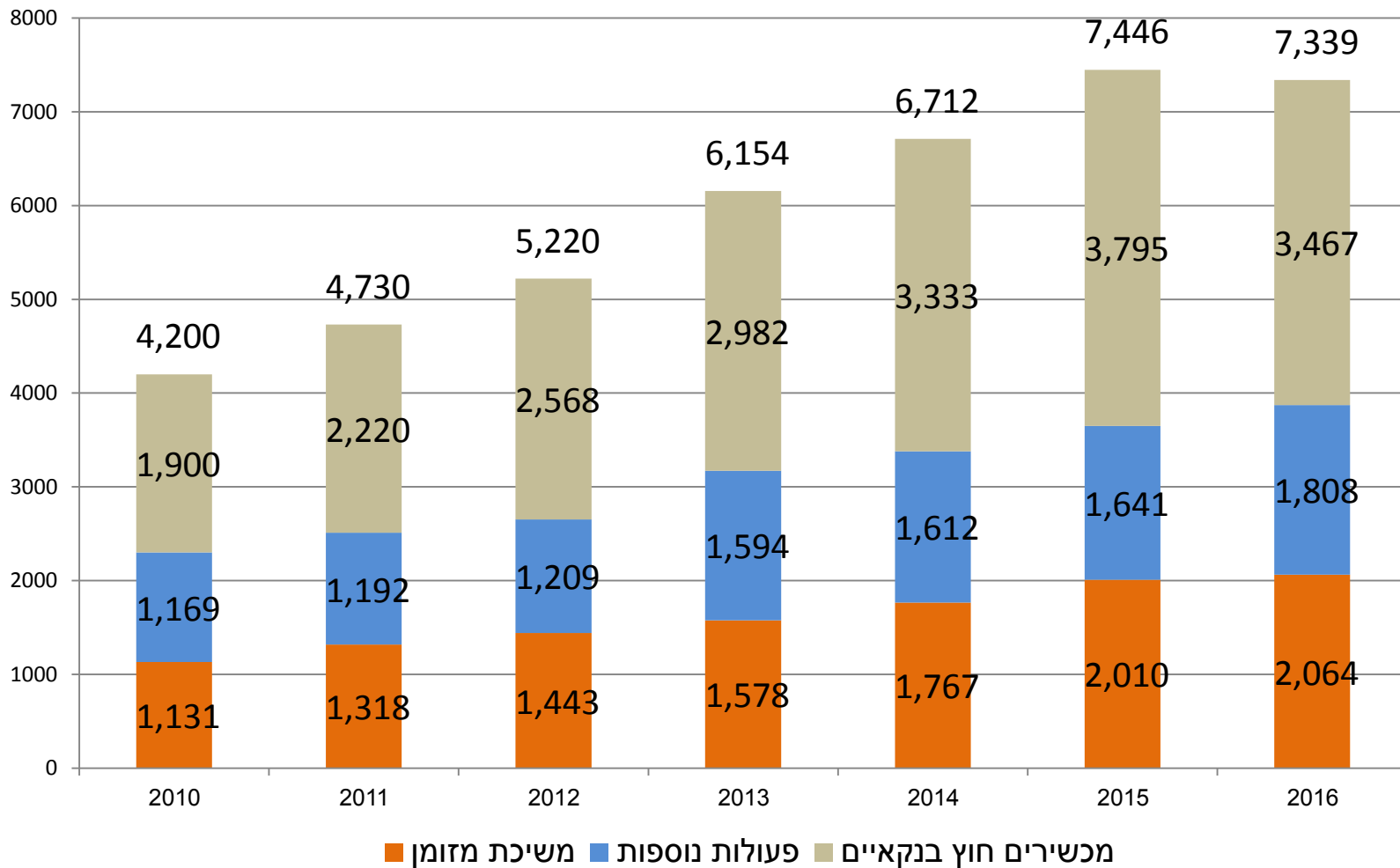

1. נתוני ישראל נכונים דצמבר 2016 ונתוני ארה"ב נכונים לדצמבר 2009. קוריאה הושמטה מהאיור, אך נכללה בחישוב הממוצע (1,245). מקור: נתונים על המדינות הזרות - קרן המטבע הבינלאומית; הנתונים על ישראל - דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיובדי הפיקוח על הבנקים

ישראל מובילה
בהשוואה בינלאומית
במספר המכשירים
האוטומטיים,
בהתחשב בגודל
המדינה

סך המכשירים אוטומטיים לביצוע פעולות ולמשיכת מזומנים

דצמבר 2016, מכשירים בנקאיים וחוץ בנקאיים

מספר המכשירים
האוטומטיים גדל
בעשרות אחוזים
בשנים האחרונות

